Vlaams Parlement

801 (2015-2016) – Nr. 1
ingediend op 31 mei 2016 (2015-2016)

Verslag van de gedachtewisseling

namens de Commissie voor Brussel en de Vlaamse Rand
uitgebracht door Michel Doomst, Yamila Idrissi en Peter Persyn

over het Vlaamse welzijns- en gezondheidsbeleid in Brussel en de brede Vlaamse Rand

verzendcode: BRU

Samenstelling van de Commissie voor Brussel en de Vlaamse Rand:

Voorzitter: Katia Segers.

Vaste leden:
Lieve Maes, Bart Nevens, Peter Persyn, Willy Segers, Jan Van Esbroeck, Karl Vanlouwe;
Michel Doomst, Katrien Partyka, Joris Poschet, Peter Van Rompuy;
Lionel Bajart, Jo De Ro;
Yamila Idrissi, Katia Segers;
Elke Van den Brandt.

Plaatsvervangers:
Piet De Bruyn, Matthias Diependaele, Marc Hendrickx, Marius Meremans, Nadia Sminate, Karim Van Overmeire;
Karin Brouwers, Sonja Claes, Martine Fournier, Ward Kennes;
Ann Brusseel, Gwenny De Vroe;
Bruno Tobback, Joris Vandenbroucke;
An Moerenhout.

Toegevoegde leden:
Christian Van Eyken.

INHOUD

1. Uiteenzetting door Jo Vandeurzen, Vlaams minister voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin 4
2. Vragen en opmerkingen van de leden 12
2.1. Vragen en opmerkingen van Elke Van den Brandt 12
2.2. Vragen en opmerkingen van Michel Doomst 13
2.3. Vragen en opmerkingen van Yamila Idrissi 13
2.4. Vragen en opmerkingen van Jo De Ro 14
2.5. Vragen en opmerkingen van Lorin Parys 16
2.6. Vragen en opmerkingen van Peter Persyn 17
2.7. Vragen en opmerkingen van Joris Poschet 18
2.8. Vragen en opmerkingen van Karl Vanlouwe 18
2.9. Vragen en opmerkingen van Katia Segers 19
3. Antwoord van minister Jo Vandeurzen en repliek van leden 20
4. Reacties van de leden met antwoord van de minister 24
Gebruikte afkortingen 27

Op woensdag 11 mei 2016 hield de Commissie voor Brussel en de Vlaamse Rand een gedachtewisseling met Jo Vandeurzen, Vlaams minister van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, over het Vlaamse welzijns- en gezondheidsbeleid in Brussel en de brede Vlaamse Rand.

De gedachtewisseling past in de beslissing van de commissie om voor verschillende beleidsdomeinen dieper in te gaan op het beleid van de Vlaamse Regering ten aanzien van Brussel en de brede Vlaamse Rand. Daarbij is de aanpak van de demografische druk in de regio een belangrijk aandachtspunt. De commissie nodigde daarom verschillende ministers afzonderlijk uit voor een gedachtewisseling over de impact van hun beleid in Brussel en de brede Vlaamse Rand. Het gaat om de bevoegdheidsdomeinen Onderwijs, Binnenlands Bestuur, Inburgering, Wonen, Armoedebeleid, Mobiliteit en Openbare Werken, Welzijn en Volksgezondheid, Sport, Werk, Leefmilieu en Ruimtelijke Ordening.

1. Uiteenzetting door Jo Vandeurzen, Vlaams minister voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin

Minister *Jo Vandeurzen* dankt de commissie voor de uitnodiging en de kans om zijn beleid inzake Welzijn, Volksgezondheid en Gezin, in deze commissie te komen toelichten.

In zijn toelichting zal hij in vogelvlucht een beeld schetsen van de inspanningen die de Vlaamse Gemeenschap levert om het welzijns- en zorgaanbod in Brussel en de Vlaamse Rand verder uit te breiden en kwalitatief te ontwikkelen. Mede gelet op de vragen die de commissie vooraf aan de minister heeft bezorgd, zal hij meer uitgebreid ingaan op drie delen van zijn beleid, met name de nieuwe aanpak van het VIPA, het beleid inzake kinderopvang en preventieve gezinsondersteuning en de uitwerking van de Vlaamse sociale bescherming.

1.1. Schets van de inspanningen om het welzijns- en zorgaanbod in Brussel en de Vlaamse Rand te versterken

Wat de eerstelijnsgezondheidszorg betreft, komen er verschillende bevoegdheden en dus ook actoren en sectoren over naar Vlaanderen in het kader van de zesde staatshervorming. Het gaat meer bepaald om de geïntegreerde diensten voor thuisverzorging en het multidisciplinair overleg, het netwerk palliatieve zorg en de multidisciplinaire begeleidingsequipe palliatieve zorg, de lokale multidisciplinaire netwerken en de huisartsenkringen. Voor een deel van deze sectoren hanteerde de federale overheid bij de onderhandelingen over de staatshervorming een 20%-norm om de subsidiëring in Brussel te bepalen. Het spreekt voor zich dat Vlaanderen, ook conform het regeerakkoord, zal onderzoeken hoe het hier verder mee omgaat. Wat de Vlaamse Rand betreft, is Vlaanderen na de zesde staatshervorming ook bevoegd voor Impulseo, het pakket maatregelen om de vestiging van huisartsen aan te moedigen. De ondersteuning van de huisartsen en eventueel andere zorgverstrekkers moet een plaats krijgen in het traject van de reorganisatie van de eerstelijnsstructuren en de voorbereiding van de eerstelijnsconferentie begin 2017.

In de thuiszorg bleef het aantal gepresteerde uren in Brussel de voorbije jaren gradueel stijgen; tussen 2009 en 2014 was er een stijging met ongeveer 20.000 gepresteerde uren. In de Vlaamse Rand noteren we eenzelfde trend met een stijging van ongeveer 77.000 gepresteerde uren in dezelfde periode.

Om de ontwikkeling van de woonzorgzones in Brussel verder uit te tekenen, te stimuleren en faciliteren, werd enkele jaren geleden het Kenniscentrum Woonzorg Brussel opgericht. Eind 2012 nam de stuurgroep Woonzorg Brussel, waarin vertegenwoordigers zetelen van kabinetten, administraties en stakeholders, de beslissing om een staten-generaal te organiseren. Het initiatief had als doel de zorgnoden

van de Nederlandstalige Brusselaar in kaart te brengen en na te gaan hoe erkende Brusselse woonzorgactoren hierop tegen 2020 een antwoord kunnen bieden. De conclusies van de staten-generaal resulteerden in concrete beleidsaanbevelingen en een geactualiseerd Masterplan Woonzorg Brussel. In deze legislatuur zet de Stuurgroep Brussel haar werkzaamheden verder met het oog op de opvolging van het masterplan. Zowel voor de minister, als voor zijn collega minister Sven Gatz, in de Vlaamse Regering bevoegd voor Brussel, als voor collegelid Bianca Debaets van de VGC, is het masterplan een referentiekader voor het Vlaamse beleid inzake woonzorg in Brussel. Het Masterplan 2014-2020 bestaat uit 40 actiepunten die als speerpunten kunnen worden beschouwd voor een toekomstgericht woonzorgbeleid in Brussel. Heel wat van de aanbevelingen die daar toen werden geformuleerd neemt de minister ter harte in zijn globaal beleid rond ouderenzorg, geïntegreerde zorg en chronische zorg.

Voor personen met een handicap heeft het VAPH in 2015 ongeveer 1 miljoen euro vrijgemaakt voor de uitbreiding van de dienstverlening in Brussel en ruim 200.000 euro voor uitbreiding van de dienstverlening in de Vlaamse Rand. Bij de verdeling van de middelen in het kader van het uitbreidingsbeleid wordt er systematisch een historische correctie doorgevoerd voor Brussel en de Rand. Daarnaast wordt er ook rekening gehouden met het aantal zorgvragers. Dat aantal ligt doorgaans lager in Vlaams-Brabant en Brussel dan in de rest van Vlaanderen. Vanaf september dit jaar zal het VAPH gradueel het basisondersteuningsbudget voor personen met een handicap uitbetalen. Het basisondersteuningsbudget vormt één van de pijlers van de Vlaamse sociale bescherming, waarover de minister straks verder zal informeren.

Wat het algemeen welzijnswerk betreft, heeft CAW Brussel momenteel 85,47 vte personeelsleden. In het kader van de uitbreiding Wonen-Welzijn kwam er dit jaar nog 0,5 vte bij om het begeleidingsaanbod op het vlak van woonproblematieken te versterken. De minister wil hiermee de goede resultaten van de elf pilootprojecten Wonen-Welzijn inbedden in de reguliere werking van het CAW.

Zowel voor het algemeen welzijnswerk, met name de CAW's en tele-onthaal, samenlevingsopbouw als de eerstelijns juridische bijstand haalt de Vlaamse Gemeenschap de Brusselnorm van 5% inzet van de uitgaven in Brussel. De berekening van de subsidies voor de samenwerkingsverbanden schuldhulpverlening gebeurt à rato van het bevolkingsaantal binnen het werkingsgebied, waarvoor de Brusselnorm van 30% van de inwoners gehanteerd wordt.

Ook in de Vlaamse Rand heeft de minister inspanningen gedaan om het algemeen welzijnswerk verder te versterken. CAW Halle-Vilvoorde telt 73,67 vte personeelsleden. In 2015 kwamen er 1,8 vte bij in het kader van de uitbreiding projecten Wonen-Welzijn en 1,8 vte in het kader van de uitbreiding van het crisismeldpunt (+12-jarigen). In het kader van het crisismeldpunt voor -12-jarigen zal het CAW Halle-Vilvoorde extra middelen toegekend krijgen om dit kwalitatief op te nemen.

Niet enkel het algemeen welzijnswerk maar ook de justitiehuizen zijn in beweging in Brussel en de Vlaamse Rand. Door de hervorming van de gerechtelijke arrondissementen werd het openbaar ministerie van het gerechtelijk arrondissement Brussel opgesplitst in een tweetalig parket voor Brussel-Hoofdstad en een Nederlandstalig parket voor Halle-Vilvoorde. Dit bracht een stijging van het aantal opdrachten met zich mee voor het Brusselse justitiehuis. Daarnaast werd gevraagd om een antennewerking van het justitiehuis in Brussel in het administratief arrondissement Halle-Vilvoorde te onderzoeken en implementeren. De antennes zouden enerzijds de samenwerking tussen het parket en het justitiehuis en anderzijds de dienstverlening van het Nederlandstalige justitiehuis Brussel ten aanzien van het parket en ten aanzien van de justitiabelen moeten bevorderen. Momenteel vinden er gesprekken plaats met een aantal steden om de vestiging van een antenne van het justitiehuis verder te bekijken. De minister denkt hierbij aan drie steden in de Vlaamse Rand,

met name Vilvoorde, Asse en Halle. Gezien de extra opdrachten voor het justitiehuis Brussel omwille van de ontdubbeling van het parket en de antennewerking, zullen er extra personeelsleden worden ingezet om de stijging van de werklast op te vangen en de dienstverlening binnen het administratief gerechtelijk arrondissement Halle-Vilvoorde te verzekeren.

In de sector van de bijzondere jeugdbijstand subsidiëert de Vlaamse Gemeenschap de verschillende voorzieningen in Brussel en de Vlaamse Rand momenteel voor een budget van 22 miljoen euro. Heel wat van deze voorzieningen zetten zich in voor Brussel én de Vlaamse Rand. In de programmatie van het hulpaanbod worden Brussel en Vlaams-Brabant samen genomen. Het aanbod van Minor-Ndako en Juna staat voor een jaarlijkse financiering van ruim 4,5 miljoen euro voor het installeren van residentiële buffercapaciteit voor niet-begeleide buitenlandse minderjarigen, voor de werking van het aanbod en voor de contextbegeleiding in functie van autonoom wonen voor niet-begeleide buitenlandse minderjarigen. In het kader van de recente asielcrisis investeerde de Vlaamse overheid bijkomend dit jaar 615.225 euro voor tien bijkomende plaatsen in een nieuwe leefgroep voor niet-begeleide buitenlandse minderjarigen en 260.573 euro voor zestien modules contextbegeleiding gericht op autonoom wonen. Zoals de leden weten, staat dit aanbod ook in voor de opvang van kinderen en jongeren uit Brussel. Het aanbod van de dienst Pleegzorg Vlaams-Brabant en Brussel staat voor een budget van bijna 10 miljoen euro. Voor de vzw ’t Pasrel, met vestigingen in Brussel, Schaarbeek en Vilvoorde, maakt de minister ruim 2,5 miljoen euro vrij voor de werking van het onthaal-, oriëntatie- en observatiecentrum. Ook voor vzw Vogelzang, een centrum voor integrale gezinszorg in Sint-Pieters-Woluwe, vzw ’t Spiegeltje, een begeleidingstehuis in Asse, vzw De Loper, een centrum voor thuisbegeleiding met vestiging in Anderlecht en Asse, en vzw Alba in Brussel, met een aanbod herstelgerichte en constructieve afhandeling, trekt de Vlaamse Gemeenschap aanzienlijke bedragen uit voor van hun dienstverlening. Het gaat respectievelijk om meer dan 2,5 miljoen euro, ruim 1,2 miljoen euro, ongeveer 1 miljoen euro en meer dan 0,5 miljoen euro. De minister vermeldt hier uiteraard niet alles, dat zou te ver leiden, maar het is een indicatie voor de budgettaire inspanningen.

1.2. VIPA

Vanuit het VIPA, het Vlaams Infrastructuurfonds voor Persoonsgebonden Aangelegenheden, zijn er in 2015 geen investeringen geweest in Brussel en de Vlaamse Rand zoals in heel Vlaanderen. Er werden daarover al heel wat debatten gevoerd hier in het Vlaams Parlement. De moeilijke budgettaire situatie van de Vlaamse overheid, de zesde staatshervorming waarbij het onderdeel uit de ziekenhuisfinanciering dat betrekking heeft op investeringen naar Vlaanderen wordt overgedragen, de gewijzigde houding van de Europese instanties met betrekking tot de alternatieve financiering van VIPA en de uitvoering van de resolutie van het Vlaams parlement betreffende de investeringen in de residentiële ouderenzorg (*Parl.St*. Vl.Parl. 2012-13, nr. 2078) hebben ertoe geleid dat de investeringspolitiek van het VIPA grondig werd geëvalueerd en bijgestuurd.

Voor de ouderenzorg werkt de Vlaamse Gemeenschap momenteel aan een regelgevend kader voor een nieuw financieringssysteem voor de infrastructuur van de woonzorgcentra en de centra voor kortverblijf. Het nieuwe concept werd op 25 maart 2016 door de Vlaamse Regering goedgekeurd. Momenteel werkt het Departement WVG hiervoor het regelgevend kader uit. Het concept omvat een forfait ten belope van 5 euro per woongelegenheid, per dag. Het forfait zal voor onbepaalde duur worden uitbetaald en moet ten goede komen van de bewoner. Geleidelijk aan wordt dit in de hele sector uitgerold.

Wat de ziekenhuizen betreft, is Vlaanderen na de zesde staatshervorming volledig bevoegd voor de onroerende en roerende investeringen, inclusief de betoelaging van

zware medische apparatuur zoals NMR, PET en radiotherapie. In overleg met de sector worden de contouren van een nieuw, forfaitair financieringsmodel uitgetekend. De uitwerking van het regelgevend kader staat op stapel.

Voor de sector voor personen met een handicap wordt de impact van de persoonsvolgende financiering op de infrastructuurbetoelaging nagegaan en de mogelijkheden voor de toekomst, in overleg met de sector. Dat overleg is lopende en moet uitmonden in een conceptnota tegen midden 2016 en een aanpassing van het regelgevend kader bij VIPA, allicht eind dit jaar. In afwachting van de resultaten van het overleg worden er nog dossiers behandeld in de klassieke VIPA-financiering.

Wat tot slot de klassieke VIPA-financiering betreft, worden er in principe geen prioriteitscriteria vooropgesteld voor de toekenning van de subsidies in 2016. Wel houdt de minister rekening met de budgettaire mogelijkheden en let hij op een evenwichtige verdeling tussen de sectoren.

Dit jaar zijn er vanuit het VIPA voor meer dan 7 miljoen euro aan investeringen toegezegd aan Brusselse welzijns- en zorgvoorzieningen en ongeveer 2,5 miljoen euro aan welzijns- en zorgvoorzieningen in de Vlaamse Rand.

Gezien de historische achterstand van het aanbod van welzijns- en zorgvoorzieningen in Vlaams-Brabant en de Vlaamse Rand wil de minister in de Vlaamse Rand een extra inspanning leveren, aan de hand van de tool Vlabzorginvest, aangekondigd in de beleidsnota van zijn collega Ben Weyts, bevoegd voor de Vlaamse Rand. In het kader van Vlabzorginvest zal er gezocht worden naar geschikte gronden en panden voor nieuwe welzijns- en zorgvoorzieningen, zullen er nieuwe gronden en panden worden aangekocht, zal er financiële steun verleend worden aan initiatiefnemers in welzijn en zorg, wordt er gezocht naar initiatiefnemers om welzijns- en zorgprojecten mee vorm te geven en wordt het aanbod in de regio gemonitord. De verdere concrete uitwerking en operationalisering hiervan hangt samen met de overheveling van de persoonsgebonden bevoegdheden vanuit de provincies.

1.3. Kinderopvang en gezinsondersteuning

Naast de VIPA-subsidiëring en de stand van zaken met betrekking tot Vlabzorginvest hadden de leden heel wat specifieke vragen over zijn beleid inzake kinderopvang in Brussel, zowel wat het aanbod betreft en het behalen van de Brusselnorm, als de omgang met taal in de kinderopvang.

Onlangs werd de derde cartografie van de Nederlandstalige gezinsvoorzieningen in Brussel van de UGent gepubliceerd. Volgens die studie bedraagt de dekkingsgraad van de Nederlandstalige kinderopvang in Brussel 46,7%. Het decreet Kinderopvang bepaalt dat er minstens voor de helft van de kinderen een opvangplaats moet zijn in 2016. Vlaanderen haalt die doelstelling dus bijna. Binnenkort zal de VGC een oproep lanceren voor bijkomende opvangplaatsen. De VGC zal deze financieren met Stedenfondsmiddelen en Kind en Gezin zal de plaatsen vergunnen. De VGC en Kind en Gezin hebben een convenant afgesloten die bepaalt dat Kind en Gezin de plaatsen die de VGC prefinanciert bij volgende uitbreidingsrondes met voorrang zal overnemen.

In de cartografie wordt aanbevolen het aantal plaatsen met inkomenstarief verder op te krikken zodat Brussel niet afsteekt tegen de rest van Vlaanderen. Dit beeld wil de minister toch enigszins nuanceren. Uiteraard is het de intentie van het Vlaamse beleid om het aanbod van kinderopvangplaatsen waar ouders naar inkomen kunnen betalen verder te laten groeien, zeker ook in Brussel waar het percentage jonge kinderen dat opgroeit in een kansarm gezin dubbel zo hoog is als gemiddeld in Vlaanderen en ruim hoger dan de Vlaamse koploper ter zake, de stad Antwerpen. Maar, net zoals er verschillen zijn tussen de Brusselse gemeenten onderling, zijn er

ook binnen Vlaanderen regionale verschillen. In het uitbreidingsbeleid wordt daarom reeds jaren met voorrang ingezet op de achteroplopende gemeenten en steden. Dat is ook de reden waarom de minister belangrijke voorafnames van de middelen voorziet voor Brussel. Het gaat meer bepaald om 10% van de middelen voor de basissubsidie (trap 1) en de subsidie voor inkomenstarief (trap 2) en 15% van de middelen voor de plussubsidie (trap 3, voor kwetsbare gezinnen). Die voorafnames op de beschikbare Vlaamse middelen voor de uitbreiding van de kinderopvang in Brussel zijn aanzienlijk hoger dan de Brusselnorm die een investering van 5% van de totale middelen voorop stelt.

Er zal in dit kader niet enkel verdere afstemming en overleg gebeuren met de VGC, maar ook tussen Kind en Gezin en ONE. De voorbije jaren hebben we al veel geïnvesteerd in een betere samenwerking tussen Kind en Gezin en ONE. In het kader van de transitie naar het nieuwe decreet, werd een gemengde werkgroep opgericht die tot op vandaag gezamenlijke afspraken maakt en gegevens uitwisselt. Het is de bedoeling om te evolueren naar een echt samenwerkingsakkoord tussen de Vlaamse Gemeenschap, de Franse Gemeenschap en de GGC.

Tot eind 2017 volgt de Vlaamse Gemeenschap de vergunde opvanglocaties op in het kader van het transitieplan Kinderopvang. In een vorige legislatuur stelde de minister met toenmalig collega Nollet een transitieplan op om de gevolgen van het decreet Kinderopvang voor de Brusselse opvangvoorzieningen zo goed mogelijk te ondervangen en ervoor te zorgen dat er zoveel mogelijk kwaliteitsvolle opvangplaatsen in Brussel zouden behouden blijven. De voorzieningen werden in de maanden voor de inwerkingtreding van het decreet ruim geïnformeerd over de nieuwe regelgeving. Na de inwerkingtreding van het nieuwe decreet is Kind en Gezin, in nauw overleg met ONE, overgegaan tot opvolging en handhaving. Op dit moment is er geen enkele aanwijzing om te stellen dat de nieuwe regelgeving aanleiding heeft gegeven tot een significant verlies van plaatsen in Brussel. Wel blijkt dat de organisatoren beter op de hoogte zijn van de taalkennisvereisten dan vijf jaar geleden.

In het nieuwe decreet geldt als vergunningsvoorwaarde dat elke organisator een taalbeleid moet hebben dat de Nederlandstalige taalverwerving van elk kind stimuleert met positieve aandacht voor de taal die het kind thuis spreekt. Daarnaast geldt in alle gesubsidieerde kinderopvang de vereiste dat minstens de verantwoordelijke en één kinderbegeleider beschikken over een actieve kennis van het Nederlands. Daarbovenop geldt in de voor inkomenstarief gesubsidieerde kinderopvang in Brussel een specifieke voorrangsregel voor kinderen waarvan minstens één ouder het Nederlands voldoende machtig is ten belope van maximum 55% van hun opvangcapaciteit. Het doel is een meer evenwichtige toegang van enerzijds de van huis uit Nederlandstalige kinderen en anderzijds de van huis uit anderstalige kinderen tot de kinderopvang te realiseren. De minister wil in dit kader ook nog de projecten pedagogische ondersteuning en taalondersteuning vermelden, die gestart zijn in 2014. De projecten ondersteunen kinderopvanginitiatieven bij hun pedagogisch beleid. In Brussel is deze ondersteuning aangevuld door het aanbod van de VGC om in te stappen in een begeleidingstraject door een taalondersteuner. De Vlaamse Gemeenschap bekijkt samen met de VGC hoe ze het ondersteuningsaanbod zo goed mogelijk op elkaar kunnen afstemmen.

De taaleisen in het decreet Kinderopvang zijn ook voor een aantal organisatoren in de Vlaamse Rand op te volgen met Kind en Gezin. In oktober 2014 werden 24 organisatoren met opvanglocaties in de Rand aangemaand omdat de verantwoordelijke niet voldeed aan het vereiste taalkennisniveau. Ze krijgen tot eind maart 2017 de tijd om hun taalniveau te laten testen en te bewijzen dat de verantwoordelijke ingeschreven is voor een taalcursus Nederlands. Voor een vlotte toeleiding werkt Kind en Gezin samen met het Huis van het Nederlands Vlaams-Brabant.

Wat de buitenschoolse kinderopvang betreft, heeft de Vlaamse Regering op 18 december 2015 haar goedkeuring gegeven aan de conceptnota Krachtlijnen voor een nieuwe organisatie voor de opvang en vrije tijd van kinderen. De nota legt de nadruk op samenwerking tussen alle betrokken actoren in functie van een opvang- en vrijetijdsaanbod waarin het kind centraal staat, met een regierol voor de lokale besturen. De minister heeft de nota overgemaakt aan het Vlaams Parlement, dat verder vorm zal geven aan deze algemene principes. Kind en Gezin houdt de VGC op de hoogte van deze beleidsontwikkeling zodat zij hun eigen accenten en acties daarop kunnen afstemmen.

Voor het beleid inzake preventieve gezinsondersteuning verwijst de minister naar het traject inzake preventieve gezinsondersteuning, met name de vernieuwing van de preventieve zorg zoals die voor Brussel en Vlaanderen gaande is. Daarbij werkt hij aan een gediversifieerd aanbod, dat zowel naar inhoud als werkvorm, veel nauwer moet aansluiten bij de noden van ouders en specifieke doelgroepen. Deze belangrijke omwenteling, die een grote kans inhoudt voor het diverse doelpubliek in Brussel en de Vlaamse Rand, zal stapsgewijs verder vorm krijgen. Een tweede pijler die hier volledig op aansluit, is de beweging naar en integratie binnen het Huis van het Kind. Bedoeling is hierbij een breed preventief aanbod rond ontmoeting, preventieve gezondheidszorg en psycho-sociaal welzijn en opvoedingsondersteuning te integreren, afgestemd op de lokale omgeving en doelgroepen. In Brussel en de Vlaamse Rand zijn er intussen negen Huizen van het Kind erkend, waarvan acht gesubsidieerd voor een totaal bedrag van ongeveer 165.000 euro.

1.4. Vlaamse sociale bescherming

Het laatste groot onderdeel van zijn beleid waarover de minister graag meer toelichting wil verschaffen, is de uitwerking van de Vlaamse sociale bescherming. Hij schetst het kader en de doelstelling van de Vlaamse sociale bescherming en gaat daarbij ook in op de concretisering ervan in Brussel en Vlaanderen.

Met de Vlaamse sociale bescherming (VSB) wil de Vlaamse Gemeenschap ervoor zorgen dat mensen met chronische zorgnoden aangepaste, kwalitatieve en betaalbare zorg krijgen, thuis of in residentiële context. Men gaat hierbij uit van het cirkelmodel dat ook gehanteerd werd in het decreet Persoonsvolgende Financiering voor Personen met een Beperking van 25 april 2014: mensen worden in hun langdurige zorgnood ondersteund om de regie van hun zorg in eigen handen te houden en hun leven verder te leiden, ingebed in de samenleving, met de steun van familie, vrienden, mantelzorgers en vrijwilligers waar mogelijk en professionele en gespecialiseerde zorg waar nodig. De zorg wordt vraaggestuurd, de financiering persoonsvolgend.

De Vlaamse sociale bescherming wordt ontwikkeld als een (verplichte) volksverzekering, een solidaire verzekering waarbij iedereen in Vlaanderen – en de inwoners van Brussel die het wensen – is aangesloten door het betalen van een jaarlijkse premie. De huidige premie zorgverzekering wordt omgevormd tot een premie Vlaamse sociale bescherming. In ruil voor die premie kunnen de leden van de Vlaamse sociale bescherming rekenen op ondersteuning indien ze door ziekte en/of ouderdom langdurige zorg nodig hebben. De zorgkassen waarbij ze zijn aangesloten, blijven het eerste aanspreekpunt en rechten zullen zoveel als mogelijk automatisch worden toegekend.

De komende jaren wordt de Vlaamse sociale bescherming stapsgewijs uitgebouwd. De eerste fase bestaat uit drie onderdelen: de bestaande zorgverzekering, de tegemoetkoming hulp aan bejaarden en het basisondersteuningsbudget voor personen met een handicap.

In een tweede fase, eveneens deze legislatuur, zal Vlaanderen instaan voor de effectieve overname van een aantal sectoren in het kader van de zesde staatshervorming, met name de mobiliteitshulpmiddelen, de residentiële ouderenzorg, de opvang in beschut wonen, de psychiatrische verzorgingstehuizen en revalidatie.

De derde fase zal starten op het einde van deze regeerperiode. Tegen eind 2018 wil de minister een vernieuwd en uitgebreid decreet Vlaamse Sociale Bescherming verankeren, gebaseerd op nieuwe persoonsvolgende, vraaggestuurde concepten en met de volgende bouwstenen: de zorgverzekering, de tegemoetkoming voor hulp aan bejaarden en het basisondersteuningsbudget voor personen met een beperking, alsook de leeftijdsonafhankelijke mobiliteitshulpmiddelen, de nieuwe persoonsvolgende, vraaggestuurde concepten van de residentiële ouderenzorg, initiatieven voor beschut wonen en psychiatrische verzorgingstehuizen, revalidatie, alsook de gezins- en thuiszorg.

Dit vormt, kort geschetst, het kader van de Vlaamse sociale bescherming. Minister Jo Vandeurzen geeft wat meer uitleg bij de uitwerking van de verschillende pijlers van de Vlaamse sociale bescherming. Hij zal het hierbij voornamelijk hebben over het eerste decreet Vlaamse Sociale Bescherming aangezien dit deels dit jaar, deels volgend jaar wordt uitgevoerd.

Het eerste ontwerp van decreet Vlaamse Sociale Bescherming, bestaande uit de zorgverzekering, het basisondersteuningsbudget voor personen met een handicap en de tegemoetkoming voor hulp aan bejaarden, werd op 4 maart definitief goedgekeurd door de Vlaamse Regering en is op 26 april een eerste keer toegelicht in de Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin van het Vlaams Parlement. Er werd ook reeds een hoorzitting over gehouden.

De bestaande zorgverzekering, die in 2001 van start ging, is een eerste pijler van dit decreet. Via de zorgverzekering krijgen zwaar zorgbehoevenden een maandelijks forfait als vergoeding van niet-medische kosten, zowel thuis als in een residentiële voorziening. Het percentage van mensen dat voor het betalen van de dagprijs in een woonzorgcentrum een beroep moest doen op het OCMW, is door het invoeren van de zorgverzekering, alsook door een verbetering van de federale tegemoetkoming hulp aan bejaarden, aanzienlijk gedaald (van 30% van de bewoners eind jaren 80 tot 7% van de bewoners in 2004). Het systeem van de zorgverzekering, dat de juridische toets van de Grondwet en het Europees recht doorstond, wordt niet hervormd. Brusselaars kunnen zich vrijwillig aansluiten. Voor de Brusselaars die niet op tijd aansluiten, is er een wachttijd van tien jaar en een opschorting met verlies van rechten; dat is een opschorting van vier maanden per jaar dat iemand zich had kunnen aansluiten maar het niet gedaan heeft. Met het nieuwe decreet wordt dit gewijzigd: er is een mogelijkheid voorzien om de wachttijd in te korten tot vijf jaar en de opschorting met verlies van rechten vervalt op een door de Vlaamse Regering te bepalen datum zodra de Vlaamse Regering dit laat in werking treden. Deze heeft te maken met de budgettaire consequenties.

Een tweede onderdeel van het ontwerp van decreet Vlaamse Sociale Bescherming dat dit jaar wordt uitgevoerd, is het basisondersteuningsbudget voor personen met een handicap of BOB. Deze nieuwe Vlaamse tegemoetkoming biedt een maandelijks, forfaitair bedrag, aan personen met een erkende handicap en een vastgestelde ondersteuningsnood. Het bedrag kan men vrij besteden en men hoeft geen bewijzen voor te leggen. Dit basisondersteuningsbudget zal gefaseerd worden uitgerold. Vanaf september dit jaar zullen naar schatting 6200 volwassen personen met een handicap een maandelijks budget krijgen. In een eerste fase gaat het basisondersteuningsbudget naar volwassenen die bij het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap al langer gekend zijn met een vraag naar ondersteuning, maar vandaag nog geen ondersteuning vanwege het VAPH krijgen. Zij hebben uiteenlopende zorgnoden en staan al meer dan een jaar geregistreerd op de zoge-

naamde Centrale Registratie Zorgvragen-databank van het VAPH. Volgend jaar zal het basisondersteuningsbudget ook ter beschikking worden gesteld van ongeveer 16.000 minderjarigen en jongeren met een handicap. Na deze inhaaloperaties volgt er een automatische toekenning van het basisondersteuningsbudget om ervoor te zorgen dat de draaglast van de gezinnen hun draagkracht niet overstijgt.

Aangezien het basisondersteuningsbudget een nieuwe pijler is van de Vlaamse sociale bescherming, zullen Brusselaars voor het basisondersteuningsbudget kunnen aansluiten tot 2020 zonder wachttijd op te lopen. Wie voor de bestaande zorgverzekering echter een wachttijd heeft opgelopen, blijft die wachttijd voor de pijler van de zorgverzekering behouden. Om het basisondersteuningsbudget bekend te maken, zal er gericht worden gecommuniceerd op maat van de Brusselaar. Bij de uitwerking ervan betrekt de minister de VGC en mensen van het Brusselse werkveld zodat de specificiteit van Brussel volledig meegenomen kan worden.

De tegemoetkoming voor hulp aan bejaarden is de derde pijler van het huidige ontwerp van decreet Vlaamse Sociale Bescherming. Deze oorspronkelijk federale tegemoetkoming kan men ontvangen vanaf 65 jaar omwille van een verminderde graad van zelfredzaamheid en vergoedt de meerkost die de persoon ondervindt vanwege zijn verminderde zelfredzaamheid. De tegemoetkoming voor hulp aan bejaarden is een maandelijks, forfaitair bedrag dat varieert volgens vijf categorieën van zorgzwaarte en inkomensgerelateerd is. Mensen kunnen dit bedrag vrij besteden en hoeven geen verantwoordingsstukken voor te leggen. Deze tegemoetkoming werd voorlopig zonder grondige inhoudelijke wijzigingen overgenomen. In Brussel is de GGC bevoegd voor het uitvoeren van de tegemoetkoming voor hulp aan bejaarden. De Raad van State oordeelde echter dat de Vlaamse Gemeenschap eveneens bevoegd is om de tegemoetkoming voor hulp aan bejaarden voor de Brusselaar op te nemen in de Vlaamse sociale bescherming. Voorlopig zal de tegemoetkoming voor hulp aan bejaarden echter niet uitbetaald worden door de zorgkassen in Brussel omwille van de cumulbepaling; de inwoners van Brussel ontvangen de tegemoetkoming voor hulp aan bejaarden momenteel van de FOD Sociale Zaken in het kader van de overgangsregeling. Bij de berekening van de dotaties in het kader van de zesde staatshervorming werd er rekening mee gehouden dat de GGC de tegemoetkoming voor hulp aan bejaarden in Brussel kan uitbetalen. Momenteel doet de GGC een beroep op de FOD Sociale Zaken voor de verdere uitvoering van haar bevoegdheid betreffende de tegemoetkoming voor hulp aan bejaarden in Brussel.

Het Verenigd College van de GGC onderzoekt momenteel de invoering van een autonomieverzekering in Brussel. De minister kan niet vooruit lopen op de resultaten van deze studie en de beleidskeuzes die de GGC zal maken. Er zal uiteraard overleg nodig zijn met de GGC, om dit af te stemmen met de uitwerking van de Vlaamse sociale bescherming in Brussel.

In de volgende fases zullen ook de residentiële ouderenzorg, de psychiatrische verzorgingstehuizen, de initiatieven voor beschut wonen, revalidatie, mobiliteitshulpmiddelen en de gezins- en thuiszorg worden opgenomen in de Vlaamse sociale bescherming. De Vlaamse administratie onderzoekt momenteel hoe de Vlaamse Gemeenschap deze verschillende sectoren – op de gezins- en thuiszorg na – kunnen overnemen van de federale overheid en met welke fasering nieuwe modellen van vraaggestuurde financiering kunnen worden ingevoerd. Uiteraard buigt men zich ook over de toepassing in Brussel; hiervoor wordt momenteel verder juridisch advies ingewonnen. Het zal de leden niet verwonderen dat het geen gemakkelijke aangelegenheid betreft. Vervolgens zal in overleg met de GGC worden nagegaan hoe dit in Brussel concreet vorm kan krijgen. Daar kan de minister niet op vooruit lopen.

Voor het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest voor de periode 2015 tot en met 2018 zijn in totaal 619 woongelegenheden opgenomen in de erkenningskalender, waarvan 616 in de woonzorgcentra en 3 in de centra voor kortverblijf.

2. Vragen en opmerkingen van de leden

2.1. Vragen en opmerkingen van Elke Van den Brandt

Elke Van den Brandt geeft drie voorbeelden die aantonen dat de Brusselaar tussen de mazen van het net glipt. Pasgeboren kinderen worden in Vlaanderen preventief opgevolgd door Kind en Gezin. In Brussel zijn zowel Kind en Gezin en ONE actief. Het is niet geweten of kinderen die niet door Kind en Gezin worden opgevolgd, door ONE worden opgevolgd, en andersom. Wellicht worden heel wat kinderen, die net het meest nood aan preventieve hulp hebben, door geen van beide instellingen opgevolgd.

Een tweede voorbeeld betreft de darmkankerscreening. De Franse Gemeenschapscommissie of Commission communautaire française (COCOF) heeft een brief aan de Franstalige Brusselaars gericht voor darmkankerscreening. Ook in Vlaanderen is er darmkankerscreening. In tegenstelling tot andere kankerscreenings is er deze keer geen overleg geweest tussen de verschillende overheden voor een gecoördineerde aanpak.

Een derde voorbeeld gaat over de persoonsvolgende financiering, het nieuwe model dat de Vlaamse overheid inricht om personen met een handicap een ondersteuning te bieden. Bedoeling is dat de mensen zelf meer regie krijgen over hun zorg. Tot nu was het zo dat Nederlandstalige Brusselaars met een handicap zich kunnen wenden tot een Nederlandstalige voorziening wenden of een bicommunautaire, tweetalige voorziening. In het nieuwe systeem dat de mensen meer keuzevrijheid moet geven, zullen ze echter hun persoonsvolgende financiering niet kunnen gebruiken in de bicommunautaire instelling. Als er voor september geen oplossing komt moeten zij 'verhuizen' naar een andere voorziening.

Deze voorbeelden geven aan dat er niet genoeg overleg tussen de verschillende betrokken overheden kan zijn. In Brussel zijn twee gemeenschappen bevoegd voor Welzijn en Gezondheid; coördinatie is dus onontbeerlijk of er vallen mensen tussen de mazen van het net. Daar wordt al jaren op gewezen. Het maakt het lid boos dat men nog niet genoeg geleerd heeft uit het verleden.

Dat brengt het lid bij de Vlaamse sociale bescherming, waarover gisteren een hoorzitting was in de Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin. De opmerkingen daar inzake Brussel betroffen weer hetzelfde: een gebrek aan overleg. De GGC werkt aan een autonomieverzekering, die niet zo veel verschilt van de Vlaamse zorgverzekering. Hoewel iedereen bereid is te overleggen, gebeurt het in de praktijk niet. Het gevolg zal zijn dat er twee systemen naast elkaar zullen bestaan. De thuisverpleger zal met de betrokken oudere moeten uitzoeken welk systeem hem het beste past. De burger ziet door de bomen het bos niet meer. De zorgvragende is daar de dupe van en de zorgverstrekkers in Brussel ploeteren met het institutionele kluwen. Op de hoorzitting werd gezegd dat het een gemiste kans is, maar dat het – mits ernstig overleg – nog niet te laat is om een en ander recht te trekken.

Spreekster voegt eraan toe dat overleg niet alleen in het voordeel van de Brusselaar is maar ook van de begroting van de Vlaamse overheid. Wat als alle Brusselaars kunnen intekenen op de Vlaamse sociale bescherming en onmiddellijk een basisondersteuningsbudget kunnen krijgen?

Brussel en Vlaamse Rand zijn niet uit elkaar te halen. Bij plaatstekort in kinderopvang of zorg in Brussel trekken mensen naar de Rand en omgekeerd enzovoort. Personen overschrijden de bestuursmatige grens tussen Brussel en de Vlaamse Rand voortdurend. Elke Van den Brandt vindt dat goed maar het betekent dat de grote regio van Brussel en de Vlaamse Rand met enorme tekorten kampt. De minister antwoordt hierop dat Brussel en de Vlaamse Rand voorafnames kunnen krijgen.

Spreekster haalt het voorbeeld van kinderopvang aan. Brussel zou een voorafname van 10% op het nieuwe budget voor kinderopvang krijgen. Dat klinkt goed maar een 10% voorafname op 0 euro blijft 0 euro. Het lid vreest dat er niet veel van de uitbreidingsbudgetten voor kinderopvang voor 2016 zal overblijven nadat 2 miljoen euro aan de cao en andere zaken toegekend zijn. Er zijn intenties maar geen reëel plan van aanpak om de historische achterstand weg te werken en groeipaden op gang te zetten.

De Vlaamse overheid gaat ervan uit dat 50% van de kinderen in Brussel en andere steden kinderopvang nodig heeft. Eigenlijk moet men naar 75% evolueren. Professor Michel Vandenbroeck (cartografie, UGent) stelt dat veel minder ouders kunnen terugvallen op familiaal, sociaal netwerk; de norm moet dus hoger gelegd worden. In de pers wordt verkondigd dat de norm voor kinderopvang gehaald wordt maar in de praktijk vinden ouders geen kinderopvang. De meest zwakken zoals alleenstaande moeders en kansarmen vallen uit de boot. Volgens de cijfers van de cartografie zijn 3751 plaatsen extra nodig in Brussel. Met 12 bijkomende plaatsen per jaar komen we er niet. In 2020 zouden er al 4182 plaatsen nodig zijn volgens professor Michel Vandenbroeck.

De taskforce Brussel heeft in haar rapport van 2012 het aanbod in alle sectoren in kaart gebracht voor Brussel. De weinig rooskleurige cijfers gaven duidelijk aan dat opvolging door het beleid noodzakelijk was. Sindsdien is er echter geen update gebeurt. Hetzelfde geldt voor de Rand; het meest recente rapport met cijfermateriaal dateert van datzelfde jaar. Hoe kan men goed beleid uitbouwen als men niet adequaat monitort en opvolgt?

Spreekster vat haar drie vragen aan de minister samen: hoe werkt hij aan continu, constructief overleg met de Franse Gemeenschap en de GGC, hoe werkt hij het plaatstekort weg en hoe zorgt hij voor geactualiseerd cijfermateriaal als basis voor het beleid?

2.2. Vragen en opmerkingen van Michel Doomst

Michel Doomst dankt de minister voor het mooie overzicht van genomen maatregelen. Hij is vooral geïnteresseerd in de wijze waarop Vlabzorginvest concreet ingevuld wordt. Minister Ben Weyts stelt zich weifelachtig op. Moet minister Liesbeth Homans zich meer 'mans' tonen om de knoop door te hakken? Op welke termijn is de ontknoping te verwachten?

Er zijn extra inspanningen gebeurd om de historische achterstand te verkleinen. De uitstroom uit Brussel neemt nog toe, de noden en zorgen zullen dus nog toenemen. Hoe wordt dit de komende jaren gemonitord om die achterstand echt weg te werken?

Voor de justitiehuizen zijn Asse, Halle en Vilvoorde 'uitverkoren'. Bij welke van de drie mogelijke partners is er al groen licht om de antennewerking snel te implementeren?

2.3. Vragen en opmerkingen van Yamila Idrissi

Yamila Idrissi dankt de minister voor zijn uitgebreide toelichting bij een moeilijke maar belangrijke materie.

Spreekster vraagt zich af hoe de Vlaamse sociale bescherming er uit zal zien voor de Brusselaars. Welke zullen de rechten en instapvoorwaarden zijn? Voorziet de minister een koppeling tussen de toegang bij de Vlaamse voorzieningen en het al dan niet betalen van de Vlaamse sociale bescherming voor Brusselaars? Spreekster sluit zich aan bij de vraag van Elke Van den Brant over het belang van overleg met

de VGC, met de GGC. Hoe ziet de minister de uitrol concreet? In de pers werd gewag gemaakt van een nieuw instapmoment voor Brusselaars die vroeger de boot van de Vlaamse zorgverzekering hebben gemist. Hoe zal de minister dit bekend maken? Het lid kreeg graag duidelijkheid.

Voor VIPA kondigde de minister aan dat er opnieuw 100 miljoen euro vrijkomt in 2016. Welke plannen heeft de minister concreet met de volledige 100 miljoen euro? Wat is het groeipad voor de VIPA-middelen voor de komende jaren? Ziet de minister het VIPA nog steeds als een belangrijk beleidsinstrument of klopt het gerucht dat de minister er een ondersteunend kenniscentrum van wil maken?

Volgens de minister wordt 2016 het jaar van de grote inhaalbeweging in de kinderopvang. Hij wil inzetten op zelfstandige crèches. Hoe zorgt de minister ervoor dat zelfstandige crèches geen torenhoge prijzen aan de ouders zullen aanrekenen? Zal de stop op de inkomensgerelateerde plaatsen binnen de zelfstandige kinderopvang ongedaan worden gemaakt? Zo ja, wanneer? Welke investeringen voorziet de minister nog deze legislatuur voor de kinderopvang in Brussel?

In de beleidsbrief Welzijn, Volksgezondheid en Gezin 2015-2016 (*Parl.St*. Vl.Parl. 2015-2016, nr. 506/1) vermeldt de minister het volgende: "Om de toenemende vraag naar individuele psychosociale begeleiding en onthaalfunctie van erkende vluchtelingen op te vangen, komt er een tijdelijke versterking van bepaalde CAW's (Antwerpen, Brussel, Gent en de kuststreek). We versterken tevens het aanbod woonbegeleiding binnen de CAW om ook de uitstroom uit de tijdelijke opvang te verhogen.''. Waaruit bestaat de versterking van het Brusselse CAW? Hoeveel extra vluchtelingen werden geholpen, hoeveel woonbegeleidingen werden gerealiseerd?

Er bestaat discussie over het begrip Brusselnorm, merkt Yamila Idrissi op. De minister zegt dat 5% van de middelen besteed wordt voor Brussel. Anderzijds is 30% van 1.140.000 inwoners 342.000. Er zou dus Vlaams beleid gevoerd moeten worden voor minstens 342.000 Brusselaars. Het lid vraagt verduidelijking van de norm die de minister hanteert.

Sp.a wil geen stad met twee sporen, met bevolkingsgroepen met verschillende rechten. Iedereen moet gelijke rechten krijgen. Een koppeling van de Vlaamse sociale bescherming aan de toegang tot Vlaamse instellingen is voor sp.a-Brussel geen optie. Ze willen geen discriminatie binnen de zorg creëren. Elke Brusselaar moet de keuze hebben om gebruik te kunnen maken van Nederlandstalige dienstverlening. Het is niet de taak van de Vlaamse overheid om de Brusselaars te verdelen maar om te investeren in instellingen en diensten.

2.4. Vragen en opmerkingen van Jo De Ro

Jo De Ro dankt de minister voor de gedachtewisseling want voor velen zijn de demografische groei en de daaraan gekoppelde uitdagingen in Brussel en de Vlaamse Rand een ver-van-mijn-bed-show.

Het lid stelt vooreerst een aantal vragen met betrekking tot de Vlaamse Rand. Hij wijst op de implicatie van het feit dat Vilvoorde niet erkend is als centrumstad. De erkenning als centrumstad is de bevoegdheid van minister Liesbeth Homans, maar de implicaties van de niet-erkenning liggen op alle beleidsdomeinen. Op het raakvlak tussen Welzijn en Onderwijs, namelijk bij de CLB's, is dat zeer sterk voelbaar. De CLB's in Vilvoorde zijn niet in een centrumstad gevestigd waardoor ze geen aanspraak kunnen maken op de extra financiering die CLB's in andere centrumsteden wel krijgen. Anderzijds zijn ze ook niet landelijk genoeg gelegen waardoor ze een correctie zouden krijgen. Wel worden ze met alle problemen geconfronteerd: een jonge sterk groeiende bevolking, kansarmoede, radicalisering, getraumatiseerde leerlingen, jeugdwerkloosheid. Het zou een belangrijke stap zijn om bijvoorbeeld

binnen het domein Welzijn te onderzoeken welke implicaties het ontbreken van de erkenning centrumstad heeft op de uitbouw van welzijnsvoorzieningen en hoe dat geremedieerd kan worden. De CLB's vallen onder Onderwijswetgeving, maar het probleem kan misschien deels via Welzijn opgelost worden.

Velen hadden het reeds over de historische achterstand in de Vlaamse Rand, vooral geconcentreerd in Halle-Vilvoorde. Jo De Ro deelt de hoop dat via Vlabzorginvest resultaten geboekt kunnen worden. Denkt de minister aan bepaalde projecten/trajecten die de lokale besturen en de bevolking kan verwachten de komende jaren? Hoeveel achterstand kan via dat kanaal ingelopen worden? De minister wees in vroegere discussies naar factoren waarvan hij zelf zegt ze niet in de hand te hebben: het ontbreken van historische lokale partners en de hoge grondprijzen. Bij oproepen vanuit de Vlaamse overheid komt er spontaan weinig initiatief. Het lid vreest dat men in een negatieve spiraal terechtkomt. Hoe minder lokaal weefsel er is, hoe minder aanvragen; hoe minder aanvragen, hoe groter de afstand met andere beter voorziene welzijnsregio's wordt. Heeft de minister zicht op verbetering bij de laatste oproepen? Hij denkt aan de oproepen rond vluchtelingen en de flexibele projecten Onderwijs-Welzijn. Als er geen verbetering is zouden het Departement WVG en de lokale besturen best samen zitten om de krachten te bundelen.

Jo De Ro sluit zich aan de opmerking van Elke Van den Brandt dat pasgeborenen niet opgevolgd worden omdat er in Brussel twee instanties voor de twee gemeenschappen zijn, namelijk Kind en Gezin en ONE. Hetzelfde doet zich voor in de Vlaamse Rand: kinderen die in ziekenhuizen van Asse, Halle of Vilvoorde geboren worden maar die nadien naar Brussel of Waals-Brabant vertrekken, vallen ook al eens buiten de radar. Omgekeerd stelt men vast dat kinderen die in Brussel geboren werden en in het begin door ONE gevolgd werden, daarna naar de Rand vertrekken en niet verder door Kind en Gezin opgevolgd worden. De overgang tussen beide instellingen verloopt dus niet vlekkeloos. Welke garanties zijn er structureel op samenwerking tussen de agentschappen van de Franse en Vlaamse Gemeenschappen? Het lid verwijst naar het goede voorbeeld rond spijbelen en leerlingentelling.

De dekkingsgraad van de Vlaamse kinderopvang in Brussel bedraagt volgens zijn bron 46,67%. Dat kan te weinig zijn voor Brussel, maar in de Vlaamse Rand is het nog slechter gesteld. De gemeentelijke profielschetsen, laatst geactualiseerd eind 2015, geven volgend beeld van de dekkingsgraad voor kinderopvang: in Vilvoorde 34%, Asse 35%, Machelen 36,1% en Sint-Pieters-Leeuw 25,5%. De Vlaamse Rand kent niet alleen een sterk groeiende jonge bevolking, maar in tegenstelling tot Brussel is het enkel de Vlaamse Gemeenschap die kinderopvang aanbiedt.

Jo De Ro volgt vooral het domein Onderwijs op. Hij is vol lof voor minister Hilde Crevits voor het realiseren van de capaciteitsmonitor in het onderwijs. Die maakt mogelijk dat het inschatten van het capaciteitstekort gekoppeld wordt aan objectieve criteria. De belangrijkste objectieve criteria zijn: hoeveel plaatsen zijn er in de scholen beschikbaar en hoeveel kinderen komen er in die scholen bij in de komende jaren. Hoe zwaar weegt het groeiritme mee in de investeringsbudgetten van Welzijn gericht op het jongste kind?

In verband met Brussel vraagt het lid aandacht voor het aanbod van semi-residentiële voorzieningen, en vooral de gezinshulp waar de problemen zich het scherpst voordoen. Hoe zullen deze diensten beter kenbaar gemaakt worden en vooral meer aansluiting vinden bij de lokale besturen? Zeker in die Brusselse gemeenten waar de lokale besturen niet staan te springen om de linken naar de Vlaamse Gemeenschap duidelijk te maken of goed aan te kondigen, is dat een probleem.

Het Brusselse Kenniscentrum Ouderenzorg pleitte in zijn masterplan 2014-2020 sterk voor kleinschalige, buurtgerichte initiatieven. Hoe speelt de Vlaamse Gemeenschap daar op in? Zal men meer lokale dienstencentra in Brussel erkennen?

Net als de kinderopvang zijn de ouderenvoorzieningen niet gelijkmatig verdeeld over de Brusselse gemeenten. Ouderenvoorzieningen zijn meer uitgebouwd in de rijkere buurten. Hoe kan de Vlaamse Gemeenschap bijdragen aan een meer toegankelijke en beter gespreide ouderenzorg?

2.5. Vragen en opmerkingen van Lorin Parys

Lorin Parys wil het hebben over de programmatie in de welzijnssector, specifiek in de Vlaamse Rand rond Brussel. De cijfers tonen aan dat het aanbod problematisch is. Vlaams-Brabant telt 411 plaatsen in de welzijnssector per 10.000 inwoners. Voor Vlaanderen is dat gemiddeld 479 plaatsen. West-Vlaanderen telt zelfs 112 plaatsen meer per 10.000 inwoners. Dat komt natuurlijk ook tot uiting in het aantal personen dat tewerkgesteld is in de welzijnssector. In Vlaams-Brabant zijn dat er 53 vte per 10.000 inwoners, in West-Vlaanderen 63 vte.

Het bekende verhaal van CAW Halle-Vilvoorde toont aan dat een aangepaste programmatie noodzakelijk is. CAW Noord-West-Vlaanderen ontvangt 14 euro per inwoner, CAW Halle-Vilvoorde 7 euro: een groot verschil en dat terwijl het met grootstedelijke problemen geconfronteerd wordt. De ongelijke financiering is niet onschuldig. Het aanbod voor de burger is beperkter, de openingsuren zijn korter, de wachttijden voor begeleiding langer. Reeds in 2006 maakte het Rekenhof hierover een opmerking in haar rapport. Het Rekenhof wees erop dat de minister nog geen programmatie had uitgewerkt; zeven jaar later is dat nog niet anders. Minister Jo Vandeurzen heeft gelukkig een nieuwe programmatie aangekondigd. Het zou een instrument moeten zijn voor een evenwichtig en gespreid welzijnsaanbod in Vlaanderen op basis van objectieve gegevens. Het lid is benieuwd hoever het met die programmatie staat. Welke timing voorziet de minister?

Ook inzake jeugdhulp zijn er in Vlaams-Brabant veel minder plaatsen voorhanden dan elders in Vlaanderen. Het beperkte aantal plaatsen leidt ertoe dat bij uitbreidingsbeleid slechts 11,5% van de middelen naar deze provincie gaat. Dat is onder meer het gevolg van de berekening op provinciale basis. Hoewel de provincie in zijn geheel goede socio-economische cijfers kan voorleggen, is dat niet altijd zo op regionaal vlak, bijvoorbeeld in Halle-Vilvoorde. Verder krijgt de instroom een belangrijk gewicht bij de verdeling van de middelen. Als er weinig plaatsen in een bepaald aanbod zijn, stemmen rechters en sociale werkers hun doorverwijzing daar op af. Dat beperkt dan weer de instroom voor dat aanbod. Als de programmatie daarop gebaseerd wordt, komt men in een vicieuze cirkel terecht. Lorin Parys vraagt de minister om daar een correctie te maken.

Een goed voorbeeld is volgens spreker het VAPH. De achterstand wordt er weggewerkt aan de hand van voorafnames. Met voorafnames kunnen het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest, Antwerpen en de Vlaamse Rand de zorgkloof inlopen.

Voor het te kleine aanbod in de Vlaamse Rand wordt vaak verwezen naar enerzijds het gebrek aan of te dure initiatiefnemers en anderzijds naar de hoge grondprijzen. Vlabzorginvest moet daar soelaas brengen. Het lid vraagt naar de stand van zaken.

Spreker vraagt zich overigens af of er in het nieuwe VIPA-model geen correctie kan worden ingebouwd voor de regio Vlaamse Rand, meer bepaald Halle-Vilvoorde.

Voor de justitiehuizen is er gekozen voor antennewerking op drie locaties. Wat houdt dat concreet in? Gaat het louter om het aanbieden van infrastructuur of zal er ook personeel voltijds tewerkgesteld worden?

2.6. Vragen en opmerkingen van Peter Persyn

Peter Persyn sluit zich aan bij de vragen over de historische achterstand in de Vlaamse Rand. Hij wenst enkele bijkomende accenten te leggen. Zoals vorige spreker al aangaf is er een nieuwe programmatie op komst. Concreet in verband met de personen met een handicap waarschuwt spreker ervoor de programmatie te veel te baseren op de instroom. Dan blijft men achter de feiten aan hollen. De vraag ligt laag in de Vlaamse Rand, maar er is geen enkele reden om aan te nemen dat er in de Rand minder personen met een handicap zijn dan elders in Vlaanderen. Sprekers is erg benieuwd naar het nieuwe programmatiemodel.

De minister spreekt ook van een studie naar de impact van de nieuwe financieringsmechanismen die medio dit jaar verwacht wordt. Betekent dit dat het binnenkort verwacht mag worden?

Peter Persyn verwijst naar de Vlaams-Brabantse gedeputeerde Monique Swinnen en partijgenote van de minister die haar levenswerk maakt van het aanklagen van de achterstand in deze provincie. Spreker meent dat ieder de hand in eigen boezem moet steken. Kan in deze legislatuur eindelijk de forse inhaalbeweging gemaakt worden die al vijftien jaar nodig is? Zo niet, dan zal over vijf jaar terug iedereen ernaar kijken en er zijn beklag over maken.

Vlabzorginvest is een specifiek instrument om die achterstand in te halen. Het lid was verrast dat de minister in bijna voorwaardelijke wijze sprak over de overheveling van de persoonsgebonden bevoegdheden vanuit de provincie. Het lijkt het lid een evidentie. De concrete operationele uitvoering kan uiteraard nog bekeken worden. Spreker vernam graag de stand van zaken. Deze vraag is al meermaals gesteld: kunnen de betrokken ministers, namelijk Liesbeth Homans, Ben Weyts en Jo Vandeurzen, op redelijke termijn klaarheid geven of de bevoegdheden en de budgetten op een pragmatische wijze ingekanteld kunnen worden voor de behoeften van de Vlaamse Rand?

Wat het VIPA betreft, gaf de minister aan dat voor ouderenvoorzieningen een serieuze inspanning gedaan werd. Ook inzake jongerenvoorzieningen is er nog een belangrijke inhaalbeweging te realiseren. Spreker kijkt vol verwachting uit naar de nieuwe programmatietools.

Net als in heel Vlaanderen hebben ook in de Vlaamse Rand heel wat zelfstandige aanbieders van kinderopvang de pijp aan Maarten gegeven. Dat is een spijtige zaak en vergt een aangepaste strategie aldus het lid. Voor velen is het beroep niet meer aantrekkelijk genoeg, er is een negatieve leeftijdspiramide bij de aanbieders en geen aflossing van de wacht. Verder speelt er nog de taalproblematiek. Volgens Peters Persyn is het niet voorzichtig om tot 2017 te wachten om te kijken of die initiatiefnemers hun kennis van het Nederlands hebben bijgespijkerd. Belangrijk is te behouden wat er is. Als er taalproblemen zijn is een aanklampend beleid te verkiezen. Desnoods via instroom van mensen die de taal wel machtig zijn. Mensen uit de diaspora die meerdere talen kennen zouden desnoods in die kinderopvanginitiatieven aanbevolen kunnen worden. Het lid zou niet tot 2017 wachten om dan te moeten vaststellen dat de aanbieders nog steeds lak hebben aan het respecteren van de taalwetten. Dat geldt ook voor Brussel.

Tot slot sluit spreker zich aan bij de bezorgdheden over de Vlaamse sociale bescherming. De academici op de hoorzitting in de Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin krijgen er zelf ook niet volledig hoogte van. Net als veel andere leden pleit Peter Persyn ervoor het goede voorbeeld te geven en zo vlug mogelijk een structureel overleg te vragen. Iemand – het lid spreekt zich niet uit wie – moet de leiding krijgen om snel te kunnen schakelen. Hij hoopt op politieke maturiteit; in Vlaanderen, Brussel en Wallonië zijn ongetwijfeld capabele mensen te vinden. Het lid

vraagt dat de minister samen met zijn collega voor Brussel, Sven Gatz, het voortouw neemt om tot een werkzaam structureel platform te komen.

2.7. Vragen en opmerkingen van Joris Poschet

Voor de CD&V-fractie is van belang dat het Vlaamse beleid zoveel mogelijk wordt toegepast in het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest, aldus *Joris Poschet*. Er mogen geen muren rond Brussel gebouwd worden. In die zin begrijpt het lid de opmerkingen van Elke van den Brandt dat een thuisverzorger het moeilijk zou hebben als hij twee systemen uit elkaar moet houden naargelang zijn patiënt het Vlaamse of het GGC-systeem kiest. De hulpverlener die in Jette en Wemmel werkt zal echter ook twee systemen moeten kennen. Er zullen altijd ergens verschillen zijn tenzij men terug naar het unitaire België zou gaan, aldus het lid.

Welzijn- en gezondheidsbeleid in Brussel is een institutioneel zeer ingewikkeld beleidsdomein. Enerzijds is het belangrijk geen overlapping te creëren, anderzijds ook geen blinde vlekken. Dat is enkel via overleg mogelijk.

Het lid is verheugd dat in 2016 meer dan 7 miljoen euro gedeblokkeerd werd voor welzijns- en verzorgingsvoorzieningen in Brussel. Daardoor zijn een aantal projecten in Brussel opnieuw op gang getrokken, hetgeen belangrijk is voor de Nederlandstalige aanwezigheid in onze hoofdstad.

In kinderopvang werden enorme investeringen gedaan, niet enkel in infrastructuur maar ook voor exploitatie. Kinderopvang kost 55 euro per kind per dag. Aan de ouder wordt eigenlijk maar 11 à 12 euro aangerekend. De grootste kost wordt dus gedragen door een of andere overheid, en in veel gevallen de Vlaamse Gemeenschap. Belangrijk is dat de VGC voldoende ruimte krijgt voor experiment. CD&V is pleitbezorger voor projecten als educare om zacht de overgang te kunnen maken van verzorging naar opvoeding.

Voorts wijst spreker erop dat de Vlaamse sociale bescherming niet alleen een zeer waardevol instrument is voor welzijn- en zorgbeleid maar ook in de strijd tegen armoede.

De bekendmaking van het basisondersteuningsbudget zou verlopen in samenwerking met de VGC. Onderneemt de minister geen ruimere sensibiliseringscampagne voor de Vlaamse sociale bescherming? Het is belangrijk de burger bewust te maken van de voordelen.

Voorts benieuwt het Joris Poschet of er contacten zijn met de GGC omtrent de kinderbijslag. Eenmaal men 'geland' is, is het sluiten van samenwerkingsakkoorden onontbeerlijk zodat er geen problemen ontstaan als mensen verhuizen.

Minister Sven Gatz heeft zich ertoe geëngageerd om een belangrijk deel van de middelen van het Vlaams Brusselfonds naar welzijnsvoorzieningen te oriënteren. Heeft minister Vandeurzen daaromtrent contact gehad met minister Gatz?

2.8. Vragen en opmerkingen van Karl Vanlouwe

Karl Vanlouwe dankt de minister voor zijn toelichting over een niet eenvoudige materie wat Brussel betreft. Hij acht het niet alleen voor burgers maar ook voor beleidsmakers moeilijk om klaar te zien in deze materie. De toelichting heeft in ieder geval het belang van een Vlaams aanbod aangetoond, ook op het vlak van Welzijn. De Brusselnorm, de maatstaf voor investeringen in Brussel, is ook onder deze regering positief: maar liefst 6% van het Onderwijsbudget wordt geïnvesteerd in de hoofdstad, 9% van het Cultuurbudget, meer dan 10% van het Inburgeringsbudget. Voor

Welzijn, waar er een historische achterstand is, is het slechts 3% van het budget. Hij apprecieert dat de regering inspanningen doet om de 5%-norm te halen.

De Brusselse situatie is complex, met meerdere actoren op vlak van Welzijn, Volksgezondheid en Gezin. De Franse Gemeenschapscommissie kreeg de bevoegdheden gedelegeerd van de Franse Gemeenschap en sinds de zesde staatshervorming kreeg de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie enkele bijkomende bevoegdheden. N-VA is alvast voor een sterkere aanwezigheid van de gemeenschappen, maar niet voor een meer autonoom 'gemeenschapsgewest'. Dat er zonder Vlaanderen bijvoorbeeld nog geen zorgverzekering in Brussel zou zijn, zet die mening alleen maar kracht bij. Als inburgering een bevoegdheid zou zijn van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest of de GGC, dan waren initiatieven ook tien jaar langer uitgebleven. De tweetaligheid van het zorgaanbod is een oud zeer. Het is dus in het belang van de Brusselse Vlaming dat Vlaanderen een zo groot mogelijk Nederlandstalig aanbod ontplooit, bijvoorbeeld van kindercrèches.

De minister heeft duidelijk gemaakt hoe hij de Vlaamse sociale bescherming in Brussel wenst toe te passen: vertrekken van de Vlaamse zorgverzekering, via de tegemoetkoming voor hulp aan bejaarden, om dan uiteindelijk de basisondersteuning voor personen met een handicap te implementeren. Er is lang over gediscussieerd maar de Raad van State heeft bevestigd dat Vlaanderen die tegemoetkoming voor hulp aan bejaarden mag geven. De zesde staatshervorming heeft dat niet eenvoudiger gemaakt door de middelen aan de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie toe te kennen. De Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie zal vooralsnog samenwerken met de Federale Overheidsdienst Sociale Zaken om de uitbetalingen te doen. Dat de Vlaamse Regering rechtstreeks vertegenwoordigd is in het College van de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie en van de Vlaamse Gemeenschapscommissie, zal haar, maar ook haar Franstalige tegenhanger, de kans geven de leiding te nemen in sociale bescherming en dan meer bepaald in de tegemoetkoming voor de hulp aan bejaarden. Wat is de stand van zaken daar? Voorts wil ook hij weten hoe ver het staat met de toepassing van de kinderbijslag in Brussel. Voornoemde rechtstreekse vertegenwoordiging in het GGC-college biedt ook kansen om een gelijke regeling van Vlamingen in Vlaanderen en Brussel door te drukken.

2.9. Vragen en opmerkingen van Katia Segers

Voor *Katia Segers* volstaat het niet dat de historische achterstand in de Rand zo snel mogelijk weggewerkt wordt. Om de demografische evolutie bij te houden, moet er nog een tandje bijgestoken worden, vooral in voorzieningen voor kinderen en ouderen. In de Rand worden er tegen 2024 8% meer kinderen tussen 0 en 2 jaar verwacht, terwijl de stijging in de rest van het Vlaamse Gewest maar 4% zal bedragen. Tegen 2024 zal de regio daarenboven 16% meer 65-plussers tellen dan vandaag. Ook de oorlogsvluchtelingencrisis heeft een impact op de welzijnssector in de regio: heel wat kinderen met trauma's die de taal niet machtig zijn, hebben zorg op maat nodig.

Volgens het regeerakkoord heeft de Vlaamse Regering de ambitie om het onderaanbod in welzijnsvoorzieningen en de problemen door de hoge grondprijzen in de Rand aan te pakken via Vlabzorginvest. De ministers Weyts en Vandeurzen speelden elkaar de verantwoordelijkheid door; pas op 20 oktober 2015 vond minister Jo Vandeurzen de tijd rijp voor actie voor Vlabzorginvest. Hoe ziet de timing eruit? De vraag rijst ook of de 2 miljoen euro jaarlijkse impulssubsidies van de provincie zullen volstaan.

Volgens de minister is enkel een antenne van het justitiehuis in Halle-Vilvoorde mogelijk. Sp.a blijft aandringen op een echt justitiehuis, zeker omdat de minister erkent dat de werklast van het Brusselse justitiehuis alleen maar zal toenemen. Spreekster informeert naar het budget van de antennewerking. Hoeveel personeel

zal er werken? Wanneer gaat de antenne van start en waar precies? Wat is het budgettaire verschil tussen een antenne en een volwaardig justitiehuis?

Voorts wil het lid weten of de oproep voor uitbreiding van de kinderopvang al afgerond is. Hoeveel initiatieven uit de Rand tekenden daarop in? Zullen de subsidies volstaan om de voorspelde toename van 0-2-jarigen in de Vlaamse Rand te ondervangen?

3. Antwoord van minister Jo Vandeurzen en repliek van leden

De *minister* wijst op de talrijke initiatieven om de samenwerking tussen Kind en Gezin en ONE te verbeteren. De administratieve samenwerking verloopt goed, het transitieplan voor de kinderopvang illustreert dat. Dat er een nieuwe minister bevoegd voor is, heeft minister Jo Vandeurzen de gelegenheid gegeven opnieuw contact op te nemen met de vraag om een en ander in Brussel beter af te stemmen, onder andere de locaties van de consultatiebureaus.

Ook voor de gemeenschapsbevoegdheid voor gezondheidspromotie en ziektepreventie moet er in Brussel samengewerkt worden. Voor sommige screeningsprogramma's is er al goed samengewerkt: Brusselaars kregen een uitnodiging met aan de ene kant een Franstalige en aan de andere kant een Nederlandstalige tekst en konden kiezen. Het is de bedoeling zo ook tewerk te gaan voor de darmkankerscreening. Toen mevrouw Laurette Onkelinx bevoegd was voor Volksgezondheid op federaal niveau, heeft zij het mogelijk gemaakt dat de gemeenschappen met het RIZIV asymmetrische overeenkomsten kunnen sluiten over hun prioriteit in de uitbreiding van screeningsprogramma's. Vlaanderen heeft niet alleen andere prioriteiten gelegd maar voor darmkankerscreening ook een andere methode gekozen. Vlaanderen stuurt een testkit rechtstreeks naar de burger op en pas als de resultaten binnen zijn, wordt de huisarts ingeschakeld. De Vlaamse aanpak kent een succesratio die tot 40% hoger ligt dan die van de Franstalige aanpak die onmiddellijk de huisarts inschakelt. De Franse Gemeenschap evalueert nu zijn aanpak en overlegt met Vlaanderen om enkele aspecten gemeenschappelijk te organiseren.

Over de Vlaamse sociale bescherming in Brussel zal er inderdaad intens moeten worden overlegd. Uiteraard waren er al contacten, maar iedere overheid die door de staatshervorming nieuwe bevoegdheden kreeg, was in eerste instantie vooral bezig met het verzekeren van de continuïteit en het determineren van een nieuw beleid. Vlaanderen heeft de Vlaamse sociale bescherming al voorbereid, onder meer door de zorgverzekering, maar ook door de evolutie naar één loket, automatische rechtentoekenning en uniformiteit van de inschalingsmethodes. Het systeem moet klantvriendelijk en eenvoudig zijn maar de financiering moet kunnen beantwoorden aan de nieuwe visies dienaangaande. Een van de belangrijkste is de keuze voor de persoonsvolgende financiering, die vertrekt vanuit de zorgvraag en maatwerk. Dat is het meest duidelijk aan de orde in de gehandicaptensector. Velen, ook dit parlement, hebben deze inhoudelijke keuze herhaaldelijk bepleit als een emancipatorische wijze van ondersteuning. Dat past ook in de Conventie van New York en het Vlaamse engagement voor een inclusieve samenleving.

In Brussel ligt persoonsvolgende financiering moeilijk, omdat de Vlaamse Gemeenschap er alleen maar bevoegd is voor wat aansluit bij de instellingen. Daarom moet ze er naar andere technieken zoeken, zoals ze dat ook gedaan heeft voor de zorgverzekering: Vlamingen kunnen er kiezen voor de zorgverzekering, terwijl het in Vlaanderen verplicht is. Vlaanderen is ervan overtuigd dat het een methode vindt om de nieuwe bevoegdheden in Brussel op een goede manier uit te oefenen. Dat de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie bevoegd is voor de uitvoering van enkele daarvan in Brussel, maakt de zaak niet eenvoudiger. Hoopgevende evoluties zijn dat Wallonië ondertussen ook een premie via de mutualiteiten int en dat in Brussel een autonomieverzekering onderzocht wordt. Zodra de juridisch-tech-

nische kant van de zaak uitgeklaard is en alle betrokken overheden conceptuele keuzes gemaakt hebben, moeten ze samen, uiteraard ook de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie, zoeken naar een werkwijze die voor de Brusselaars eenvoudig is, met één loket, een vlotte toegang tot de voorzieningen die aangepast financieel gecompenseerd worden. Hij nodigt de parlementsleden uit om ervoor te zorgen dat de partijen in alle fora dezelfde visie verkondigen, ook al zitten ze in sommige in de oppositie en in andere in de meerderheid. Kritiek komt er ook van partijen die de zesde staatshervorming mee onderhandeld hebben. In verband met Brussel is er altijd wel een politieke incoherentie te ontdekken. Uiteraard blijven er nog heel wat vragen over, maar de minister is ervan overtuigd dat een goed model, ofschoon complex, mogelijk is.

Wat het persoonsvolgend financieringssysteem voor personen met een handicap betreft, is een tsunami van aanvragen in september niet mogelijk, onderstreept de minister. Mensen uit de categorie die als eerste in aanmerking komt voor een basisondersteuningsbudget, staan immers al op een wachtlijst. De PHARE en het Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap zijn de samenwerkingsakkoorden ervoor al aan het aanpassen. Minister Jo Vandeurzen hoopt dat alle parlementsleden en alle Vlaamse partijen de idee ondersteunen van een persoonsvolgende financiering voor handicapspecifieke ondersteuning die de persoon in staat stelt beter te participeren. Dan moet men bekijken hoe dat ook in Brussel kan worden toegepast. Het is absurd de zaak om te keren en de principes te verlaten omdat de situatie in Brussel te complex is.

Bij het debat over de provinciale taken heeft de minister gezegd dat nog moet worden bepaald wie verantwoordelijk wordt voor Vlabzorginvest en daar ook de middelen voor krijgt, hoewel er heel wat argumenten voor zijn dat het best de provincie is en blijft. Vlabzorginvest is echter geen nieuw duur vehikel dat een antwoord moet bieden op de dure grondprijzen. De minister herinnert eraan dat bij de vorige nieuwe taakstelling van de provincies, toen al een belangrijk deel van de persoonsgebonden bevoegdheden ingesnoerd werden, de provincies de mogelijkheid hadden om met de Vlaamse Regering een overeenkomst te sluiten waarin ze voor bepaalde thema's projectmatig impulsfinanciering konden organiseren met name voor investeringen in de welzijnssector. Eén van de voornaamste redenen was net dat de provincie Vlaams-Brabant zo het probleem van de te dure gronden kon aanpakken maar ook dat dubbele subsidies, bovenop de VIPA-middelen, zo konden worden vermeden. Vlabzorginvest is gewoon een andere methode om diezelfde doelstelling na te streven. Er was dus al een beleid voorheen, maar de effecten daarvan laten zich maar op langere termijn zien.

De programmatie is inderdaad een instrument om de voorzieningen en inspanningen gelijk te verdelen over de regio en om rekening te houden met evoluties onder meer op demografisch vlak. In sommige sectoren staat de programmatie op punt, in andere wordt die bijgewerkt of opnieuw opgesteld. Zo zal de programmatie van de centra algemeen welzijnswerk dit jaar klaar zijn.

Een groot verschil tussen de welzijns- en onderwijsbegroting is dat grote delen van de laatste open end zijn. Als het aantal leerlingen stijgt, stijgen de middelen mee, de minister van Onderwijs hoeft geen bijkomende middelen te vragen op een begrotingsconclaaf. De welzijnsprogrammatie wordt ingevuld overeenkomstig de beschikbare middelen. Dat neemt niet weg dat veel sectoren een groeipad kennen met name de gehandicaptensector, kinderopvang en de bijzondere jeugdzorg. Het voorafnamebeleid van 5% kan inderdaad maar toegepast worden op de groei van de middelen die binnen de programmatie ingezet kunnen worden. Aan een bepaalde call is een beperkt budget verbonden. Bij de laatste call is echter extra ingezet op Brussel.

De minister is het ermee eens dat er nog belangrijke budgettaire inspanningen voor kinderopvang in Brussel moeten gebeuren. De regering heeft daar geen meerjarenplan voor. Dat wordt bij elke begroting en bij elke onderhandeling over nieuw beleid herbekeken. Inkomensgerelateerde kinderopvang mogelijk maken en belangrijk vinden, betekent niet dat alle middelen op trap 2 moeten worden ingezet. Het decreet creëert immers drie niveaus: een vrij, een inkomensgerelateerd en een plussubsidietarief voor zeer kwetsbare groepen. Hoe meer initiatiefnemers in het vrije niveau als sociale ondernemers aan de slag gaan, vaak kleinschalig, hoe meer ruimte er in trap 2 komt, ook voor socialere tarieven. Inkomensgerelateerde capaciteit belangrijk vinden betekent niet dat men enkel in trap 2 moet investeren. Het systeem moet zin zijn geheel ontwikkeld worden. De levensvatbaarheid van initiatieven in de eerste trap is echter nog niet volledig verzekerd. De budgetten van eind vorige en begin deze regeerperiode voor kinderopvang gaan vooral naar levensvatbaarheid van de initiatieven, het geleidelijk aan gelijk trekken van de collectieve arbeidsovereenkomsten, de capaciteitsuitbreiding in trap 1 en 2 en de ondersteuning van trap 3. Dat zal nog wel een tijdje zo blijven. Het verlaagde tarief volgens de nieuwe tarieven inkomensgerelateerde kinderopvang worden in Vlaanderen toegekend via tussenkomst van de OCMW's. In Brussel kennen de voorzieningen die zelf toe volgens eigen criteria. Zo tracht Vlaanderen binnen zijn bevoegdheden toch de meest kwetsbare groepen in Brussel te steunen, rekening houdende met de institutionele context.

Zowel de Vlaamse Gemeenschapscommissie als de stad Antwerpen hebben een goed systeem van prefinanciering, waarbij duidelijk afgesproken is dat Kind en Gezin die kinderopvanginitiatieven bij uitbreidingsrondes overneemt.

In verband met de gebrekkige taalkennis van initiatiefnemers merkt de minister op dat er geregeld contact wordt genomen om de taalkennis te checken. Ze worden toegeleid naar de taalopleidingen van het Huis van het Nederlands. Sommige van de in gebreke zijnde voorzieningen zijn ondertussen gestopt, andere hebben het bewijs geleverd dat ze aan de voorwaarden willen voldoen. Een achttal had in november nog niet gereageerd en is ondertussen opnieuw bevraagd. In 2017 zal dus geen louter zakelijke beslissing worden genomen, de voorzieningen worden gecoacht en begeleid.

Het VIPA kreeg in 2016 100 miljoen euro machtigingen, die verdeeld zijn over de sectoren. Voorheen maakten drie sectoren gebruik van de alternatieve financiering die Europa ondertussen heeft teruggefloten: de gehandicaptenvoorzieningen, de residentiele ouderenzorg en de ziekenhuizen. De gehandicaptenvoorzieningen zijn ondertussen met de regelgeving opnieuw onder het klassieke systeem gebracht, dus krijgen ze een eenmalige subsidie. De andere twee vallen onder de nieuwe technieken die de minister toegelicht heeft. De middelen voor 2016 zijn zo verdeeld dat alle wachtlijsten, van zowel centra algemeen welzijnswerk, centra voor geestelijke gezondheidszorg, als bijzondere jeugdzorg tot op een bepaalde datum weggewerkt worden. Voor kinderopvang en de gehandicaptensector is er een soort first-in-first-out-systeem. Niet over alle dossiers is al beslist, sommige dossiers zijn nog in onderzoek.

Het is de bedoeling om de komende jaren investeringen te blijven steunen via de klassieke formule, ook in de gehandicaptensector zal het VIPA blijven investeren. Het regeerakkoord, de beleidsnota 2014-2019 en de beleidsbrief Welzijn, Volksgezondheid en Gezin bepalen de prioriteiten. Voor de gehandicaptensector is dat bijvoorbeeld de privacy van minderjarigen verzekeren of aangepaste infrastructuur voor mensen met een zware zorgbehoefte. De programmatie in de sector van de personen met een handicap zal niet meer gebeuren op het niveau van de voorzieningen, wel op het niveau van de persoonsvolgende budgetten. Het Vlaamse beleid zal niet meer moeten kijken of er voldoende erkende Nederlandstalige capaciteit is, de persoon met een handicap krijgt een budget om de zorg te kopen die hij wenst.

De kwestie is dus veeleer of er voldoende sociaal ondernemerschap zal zijn. De initiatiefnemers in Brussel kunnen uit heel Vlaanderen komen en zullen zich dus geen zorgen meer hoeven te maken over het aantal plaatsen waarvoor ze erkend zijn. De vraag zal inderdaad zijn of er in Brussel genoeg geïnvesteerd zal worden, of er voldoende mogelijkheden zijn. Het VIPA en het VGC-beleid zal daar een belangrijke rol in spelen. Het programmatievraagstuk doet zich in Brussel op een andere manier voor.

De minister is het niet eens met alle observaties van Lorin Parys over de programmatie. In de bijzondere jeugdbijstand bijvoorbeeld, moet dat op een wetenschappelijke manier bekeken worden. Bevolkingscijfers kunnen niet het enige criterium zijn. Sommige voorzieningen liggen best niet te dicht bij het sociale netwerk van de jongere, niet alles moet regiogedetermineerd zijn. Dat doet niets af aan de observatie dat de zaken zich in sommige regio's anders ontwikkeld hebben. Hij gelooft niet in de suggestie van Peter Persyn om in de regering te toetsen of ze bereid is tot een gigantische inhaalbeweging waarbij alle middelen voor even geconcentreerd worden in Vlaams-Brabant. Hij verwacht dat geleidelijke inhaalbewegingen de meest realistische zijn.

Wat de centrumkwaliteiten van Vilvoorde betreft, wijst de minister op de bijzondere inspanningen die daar in samenspraak met de burgemeester gebeuren, onder andere de justitiehuisantenne en het project tegen radicalisering. De criteria in de welzijnsprogrammatie zijn niet direct gebaseerd op de erkenning als centrumstad, met uitzondering voor de Huizen van het Kind en de vroegere opvoedingswinkels. Voor het overige tellen de bevolkingsaantallen en niet het statuut als centrumstad.

Heel wat 'partijbonzen' waren er bij toen er bij de staatshervorming beslist werd over het lot van het justitiehuis Brussel, de overdracht van de gebouwen enzovoort. De minister wijst erop dat er toch heel wat ondernomen wordt voor de aanwezigheid van het justitiehuis in Halle-Vilvoorde. Er is een akkoord om het aantal ambtenaren uit te kunnen breiden; een van de argumenten was de regio. De gesprekken met de burgemeesters van de drie genoemde gemeenten en het parket lopen. Het concept van de justitiehuizen staat nog niet helemaal op punt. Daarvoor zal er trouwens een nieuw ontwerp van decreet uitgewerkt worden. Duidelijk is alvast dat in Halle-Vilvoorde zitdagen de eerste stap zijn. Het uiteindelijke doel is inderdaad een volwaardig justitiehuis, maar snel starten is alvast belangrijk.

De minister sluit zich aan bij de vaststelling dat Vlaanderen wel bevoegd is voor de tegemoetkoming voor de hulp aan bejaarden, maar dat de financiële middelen aan de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie zijn toegekend. Het is beter even te wachten hoe de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie deze bevoegdheid zal uitoefenen. Uiteraard is het een complexe zaak en een opgave maar meer homogene chronische en langdurige zorg is in het voordeel van de burger, ook in Brussel. Met de Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie zal het overleg over het concept geïntensifieerd worden. Het eerste decreet over het basisondersteuningsbudget, over de zorgverzekering en de tegemoetkoming voor de hulp aan bejaarden is niet het meest problematische, de grote conceptuele discussies zullen over het volgende decreet gaan. Om dat voor te bereiden, moeten eerst de onderwerpen en de financieringstechnieken van de RIZIV-materies duidelijk zijn. Een van de sprekers op de hoorzitting in de commissie voor Welzijn, Dominique Verté, bestudeert alvast de autonomieverzekering. Als voormalig Vlaams kabinetsmedewerker kent hij Vlaanderen. De minister heeft ook met hem al eens kort van gedachten gewisseld.

Met het kabinet van minister Sven Gatz zijn er al informele gesprekken geweest. Eens het Departement WVG voldoende zicht heeft op de conceptuele ontwikkeling van de Vlaamse sociale bescherming, zal de minister ook met zijn collega minister Gatz gesprekken voeren over de manier waarop de Brusselse belangen kunnen wor-

den behartigd. Het werk is omvangrijk, maar de Brusseltoets zal steeds gemaakt worden.

In het centrum algemeen welzijnswerk van Halle-Vilvoorde zijn er in 2015 26 woonbegeleidingen van vluchtelingen gestart, in 2016 19. Voor Brussel lopen er 121 en zijn er 76 net gestart.

Het klopt dat het VIPA ook expertise zal opbouwen voor de financiering van vastgoed. Dat is geen gerucht maar is opgenomen in de beleidsdocumenten. Die expertise is nodig om de transparantie te bewaken en om inzicht te krijgen met welke financiële technieken en producten initiatiefnemers onroerende investeringen in de zorg- en welzijnssector trachten te financieren. Het is een breed gedragen inzicht dat de private sector meer ruimte moet krijgen, zeker gezien de lage intresten. Minister Vandeurzen kan de parlementsleden de verdeelsleutels van het VIPA bezorgen, maar die zijn reeds in de Commissie voor Welzijn, Volksgezondheid en Gezin aan bod gekomen. Die staan trouwens ook op de website van het agentschap.

4. Reacties van de leden en antwoord van de minister

Jo De Ro beaamt dat voor onderwijs personeel en werkingsmiddelen een open endfinanciering kent. Het onderwijsinvesteringsbudget is echter een enveloppe. Het meerjarentraject 2016-2018 van 120 miljoen euro voor capaciteit is voor 34,3% aan Brussel en de Vlaamse Rand toegekend en voor 43,3% aan de grootste groeipool van de jongste kinderen, Antwerpen. Er is duidelijk gekozen voor regio's met veel jonge kinderen. In gemeenten van de noordrand valt moeilijk uit te leggen dat de programmatie en investeringen in de kinderopvang die investeringen in onderwijs niet volgen. Of misschien ligt het aan de communicatie?

Leerlingen in scholen van de Rand met anderstalige ouders, kunnen in een groot deel van de welzijnsdienstverlening niet terecht. En net in die regio wordt het aantal kinderen waarvan de twee ouders het Nederlands machtig zijn, kleiner. Omdat scholen en CLB's die kinderen met geestelijke gezondheidsproblemen niet laten vallen, zet dat een ongemeen hoge werkdruk op directies, leerkrachten en het personeel van CLB's. Medische zorg, ook geestelijke gezondheidszorg, kan men niemand weigeren. Een oplossing is dringend noodzakelijk. In de taskforce Onderwijs Vlaamse Rand zal dat probleem nogmaals ter sprake komen, want het is niet beperkt tot Vilvoorde.

Peter Persyn sluit zich aan bij de vorige spreker. Hij ziet een grote reserve van jonge en gemotiveerde mensen uit de migratie en diaspora die de komende 20 tot 30 jaar nooit zonder werk zullen zitten in de leerlingen- en welzijnsbegeleiding. Ze beschikken over de juiste attitudes en gevoeligheden.

In verband met VIPA onderstreept het lid dat bouwen niet moeilijk is – getuige de leegstaande assistentiewoningen en kantoorruimtes –, het bieden van de zorg nadien, die een hoge en recurrente kost heeft, wel. Gezien de vergrijzende bevolking en de stijgende zorgbehoeften, in het bijzonder chronische zorg, is het nodig na te gaan of het met een privésector die een goed businessmodel heeft en vaak goedkoper kan bouwen, nog nodig is collectieve middelen van VIPA daarvoor in te zetten. Dat was ook de geest van de resolutie van 2013 (*Parl.St*. Vl.Parl. 2012-13, nr. 2078/3). Hij geeft de overweging mee dat wie thuis blijft de woonkost zelf moet dragen en hij pleit voor een gelijk speelveld. In de bijzondere jeugdzorg en voor personen met een handicap met grote zorgnood blijven aanzienlijke collectieve investeringen wel nodig.

Hij pleit voor een gelijk en regelluw speelveld, ook voor de personeelskosten, zowel van laag- als hooggeschoolden. Dus geen aanbodgedreven markt van grote spelers in de thuiszorg en gezinszorg, maar een voldoende gedereguleerde aanpak zodat zelfstandige aanbieders flexibel op de vraag kunnen inspelen. Nu is het al in de

kinderopvang zo dat alleen grote spelers die voldoende capaciteit en kennis hebben, de zware administratieve, juridische en financiële vereisten aankunnen. Tot slot herhaalt hij zijn vraag over de timing van het rapport over de impact van de nieuwe financiering op de sector van de personen met een beperking. Het was midden dit jaar verwacht.

Minister *Jo Vandeurzen* antwoordt dat voor de sector van de personen met een handicap de impact van de persoonsgebonden financiering op de infrastructuurbetoelaging onderzocht wordt in overleg met de sector. Dat overleg is lopende en moet uitmonden in een conceptnota tegen het midden van 2016. Het is de bedoeling uit te klaren wat via het VIPA en wat via het vraaggestuurd systeem gefinancierd wordt. Het zal klaar zijn tegen juli 2016, maar is zeker geen financieel model.

Elke Van den Brandt roept de meerderheid op niet te discussiëren over waar het tekort in de kinderopvang het grootst is maar zowel de historische achterstanden in Brussel als in de Vlaamse Rand te erkennen en de minister van Welzijn de structurele budgetten te geven om ze op te lossen. Mensen moeten lang zoeken en vaak vinden ze dan nog alleen plaatsen die niet-inkomensgerelateerd zijn. In Brussel is maar 58% van de plaatsen kinderopvang gerelateerd aan inkomen, in Vlaams-Brabant 67%, in de Rand allicht minder, terwijl het Vlaamse gemiddelde 57% bedraagt. Limburg scoort het beste met 87%.

Voorts vindt ze het wat gemakkelijk te berusten in de ingewikkelde structuren in Brussel. Ook het argument dat iedereen de staatshervorming goedkeurde, gaat voor haar niet op. Het was een compromis, iedereen heeft er wel een andere visie op. Nu de context zo is, komt het erop aan ervoor te zorgen dat de burger er zo min mogelijk last van heeft. De Brusselaar ondervindt er wel degelijk nadelen van. Het huis BILOBA in de Brabantwijk bijvoorbeeld, waar iedereen zo graag mee uitpakt, heeft drie vzw's moeten oprichten om één wijkgericht ouderenzorgcentrum te kunnen uitbaten. Nu alle Vlaamse partijen pleiten om de politiezones te fuseren, moeten ze met evenveel enthousiasme de eigen taboes opheffen en de incoherentie van het welzijnsbeleid in Brussel aanpakken.

Het gaat niet op te doen alsof iedereen in Brussel en de Vlaamse Rand Nederlands kent. Ze pleit voor een taalplan voor de Brusselse welzijnssector, iets waar ook andere partijen voorstander van zijn. Ze gaat akkoord met de transitie naar persoonsvolgende financiering en de paradigmashift: de verschillen met de Franse Gemeenschap zijn reëel, wat het niet evidenter maakt. In september dreigen echter mensen die in een bicommunautaire voorziening zitten met een VAPH-ticket op straat te worden gezet. Zal er een oplossing zijn zodat die mensen die de overheid meer keuzevrijheid wou geven, hun zorg niet integendeel verliezen?

Wetende dat één op twee zelfstandige kinderopvanginitiatieven binnen het jaar om financiële redenen sluit en dat Brussel het laagste aantal inkomensgerelateerde plaatsen heeft, is een beter antwoord nodig dan dat het kinderopvangsysteem nog gerodeerd moet geraken, aldus *Yamila Idrissi*. Wie nu op zoek is naar kinderopvang heeft daar geen boodschap aan.

Ze informeert naar de timing van de verschillende stappen naar een Vlaamse sociale bescherming in Brussel. Zijn er afspraken wanneer de autonomieverzekering verwacht mag worden? Inzake het VIPA heeft de minister in de media duidelijk gesteld dat het geen bevriezing maar een besparingsronde was. Ze dankt hem voor die eerlijkheid. Het VIPA zal evolueren naar een ondersteunend kenniscentrum, wat goed is, maar de overheid moet een belangrijke regulerende rol blijven spelen.

Katia SEGERS,
voorzitter

Michel DOOMST
Yamila IDRISSI
Peter PERSYN,
verslaggevers

Gebruikte afkortingen

BOB	basisondersteuningsbudget
cao	collectieve arbeidsovereenkomst
CAW	centrum algemeen welzijnswerk
CLB	centrum voor leerlingenbegeleiding
FOD	Federale Overheidsdienst
geco	gesubsidieerde contractueel
GGC	Gemeenschappelijke Gemeenschapscommissie
NMR	Nucleaire Magnetische Resonantie
OCMW	Openbaar Centrum voor Maatschappelijk Welzijn
ONE	Office de la Naissance et de l'Enfance
PET	Positronemissietomografie
PHARE	Personne Handicapée Autonomie Recherchéé
PVF	persoonsvolgende financiering
RIZIV	Rijksinstituut voor Ziekte- en Invaliditeitsverzekering
THAB	tegemoetkoming voor hulp aan bejaarden
UGent	Universiteit Gent
VAPH	Vlaams Agentschap voor Personen met een Handicap
VGC	Vlaamse Gemeenschapscommissie (van het Brusselse Hoofdstedelijke Gewest)
VIPA	Vlaams Infrastructuurfonds voor Persoonsgebonden Aangelegenheden
vte	voltijdsequivalent
vzw	vereniging zonder winstoogmerk
WVG	Welzijn, Volksgezondheid en Gezin (beleidsdomein van de Vlaamse overheid)